

О.Р. ТАРАСЕВИЧ, В.А. СОКОЛЕНКО, канд. екон. наук, професор

Стратегічна стійкість машинобудівних підприємств та її забезпечення в умовах сталого розвитку

В умовах ринкової економіки України діяльність підприємств характеризується загостренням кризових явищ в усіх сферах суспільно-політичного життя країни, які чинять деструктивний вплив на стійкий розвиток підприємств. Українські підприємства здійснюють діяльність в умовах нестабільного зовнішнього середовища, що зумовлено непослідовністю реалізації зовнішньої та внутрішньої економічної політики з боку держави; недостатньою результативністю вітчизняного сектору наукових досліджень і розробок; відсутністю ефективних економічних стимулів до оновлення суб'єктами господарювання основних фондів та здійснення інвестицій у розвиток стратегічного потенціалу; низькою ефективністю прийняття управлінських рішень щодо забезпечення стійкого розвитку підприємств у довгостроковій перспективі.

Збільшення соціально-економічної та політичної невизначеності в країні значною мірою визначає постійний прояв різних загроз, вплив яких на діяльність підприємств негативно позначається на показниках ефективності діяльності та призводить до зростання ризику здійснення господарських операцій. Відповідно з'являється потреба забезпечення стратегічної стійкості підприємств як найважливішого фактора розвитку підприємства в умовах посилення впливу зовнішнього середовища. Стратегічна стійкість підприємства передбачає здатність підприємства досягати поставлених цілей за постійного нестабільного впливу факторів зовнішнього та внутрішнього середовищ, зберігаючи свою цілісність і гармонійний розвиток. Забезпечення стратегічної стійкості підприємства передбачає стійкість та збалансованість всіх підсистем підприємства – виробничої, фінансової, маркетингової, кадрової, інвестиційної, управлінської.

У загальному сенсі під стратегією стійкості підприємства розуміють інструмент стратегічного управління, за допомогою якого здійснюється вибір відповідних стратегій залежно від рівня нестабільності ринкового середовища для забезпечення довгострокового успіху підприємства на ринку.

Дослідження стратегічної стійкості є важливою умовою забезпечення ефективності функціонування підприємством. Рівень досягнення стратегічних цілей, як можливість забезпечення стійкості, повинен оцінюватися за критеріями, представленими складними інтегральними показниками. Стратегічна стійкість є відображенням можливостей підприємства за рахунок взаємної оптимізації внутрішньої структури та зовнішніх зв'язків створювати, розвивати та зберігати

тривалий час конкурентні переваги на ринку в умовах прискореного науково-технічного та технологічного прогресу з метою забезпечення успішного розвитку.

Для того, щоб більш точно оцінити стратегічну стійкість машинобудівних підприємств необхідно розраховувати інтегральний показник рівня ризику її втрати та визначення впливу ризику на узагальнюючий показник стратегічної стійкості. Переваги даної методики є те, що вона дозволяє проводити таку оцінку комплексно, об'єднувати багато різних за економічним змістом та вагомістю одиниць виміру факторів, виявити проблемні сфери виробничо-господарської діяльності підприємств.

Використання методики оцінки стратегічної стійкості на основі ретроспективних компонентів дає змогу уникнути нормування коефіцієнтів та об'єктивно визначити рівень стратегічної стійкості. Так, рівень ретроспективних компонентів на ПАТ «Кредмаш» протягом 2007-2013 рр. виявив нестійкий рівень у 2008 і 2011 рр., що пов'язано з відсутністю у підприємства механізму попередження та нейтралізації впливу нестабільного зовнішнього середовища.

Для забезпечення стратегічної стійкості підприємства в умовах коливань ринкової кон'юнктури, на наш погляд, необхідно використовувати матрицю «стратегічна стійкість машинобудівного підприємства – нестабільне ринкового середовища», яка передбачає певні заходи щодо поведінки підприємства в умовах сталого розвитку.

Процес забезпечення стратегічної стійкості підприємства характеризується довгостроковістю та інноваційною спрямованістю. З огляду на це ефективність реалізації заходів щодо забезпечення стратегічної стійкості підприємства вимагає чіткої регламентації дій щодо формування дієвої фінансової, виробничої, кадрової, маркетингової, інвестиційної та управлінської підсистем стійкості.

Отже, оцінка стратегічної стійкості та її забезпечення є важливим етапом для будь-якого підприємства, особливо в умовах прояву кризових явищ. У світлі останніх подій стратегічна стійкість розглядається не лише як набір певних характеристик діяльності суб'єкта господарювання, але й як умова його виживання.

Список літератури:

1. Мохонько Г.А. Оцінювання економічної стійкості підприємств видавничо-поліграфічної галузі: критерії та показники // *Економіка та держава: міжнародний науково-практичний журнал*. – 2009. – №2. – С.52–55.
2. Портер М. *Стратегія конкуренції* / Пер. зангл. – К., 2006. – 387 с.